

Selska 112c, 10000 Zagreb

t +385 (0)1 457 23 98

f +385 (0)1 457 23 99

e-mail: kontakt@documenta.hr

www.documenta.hr

Studijska putovanja na mjesta stradanja i sjećanja - program -

Program podupire **Robert Bosch Stiftung**

**MJESTA STRADANJA I SJEĆANJA VEZANA UZ DRUGI SVJETSKI RAT – Gudovac
(Bjelovar) – logor Danica (Koprivnica) – Lepoglva - Kumrovec**

23. svibnja 2010.

8.00	<i>Okupljanje na autobusnom kolodvoru na peronu 502</i>
8.15	<i>Polazak za Gudovac</i>
10.00	<p>1. Gudovac (grad Bjelovar)</p> <p>Na rubu sela Gudovac, na poljani gdje su u travnju 1941. godine ustaše strijeljale gotovo 200 Srba podignuta je 1955. godine spomen-kosturnica. Zatim je tu postavljen i spomenik "Gudovčan - pred strijeljanje", autora Vojina Bakića. Kosturnica je 1990-ih minirana, ploče razbijene, a kosti žrtava razbacane.</p> <p>Nakon zločina administracija općine Gudovac je ispunila mrtvozorničke formulare za svih popisanih 187 ubijenih. Najmanji broj ubijenih koji se spominje u dokumentaciji o zločinu je 187, a najveći 196.</p> <p>Govore: Filip Škiljan, Srpsko narodno vijeće i Viktor Vekić, Savez antifašističkih boraca i antifašista Hrvatske</p>
11.45	<p>2. logor Danica (Koprivnica)</p> <p>Logor "Danica" nalazio se tri kilometra od Koprivnice uz cestu Koprivnica-Drnje na prostoru i u objektima „Tvornice kemijskih proizvoda Danica“, po kojoj je i dobio ime. Bio je to prvi logor u NDH, a osnovan je 15. travnja 1941. godine i postojao je do 1. rujna 1942. godine.</p> <p>1985. u čast „40. obljetnice početka narodnooslobodilačke borbe (NOB) i socijalističke revolucije naših naroda i narodnosti“ otvoreno je novouređeno Spomen područje „Danica“.</p> <p>Područje se sastoji od:</p> <ul style="list-style-type: none"> - konjušnice (adaptirana u spomen muzej sa stalnim postavom o međuratnom radničkom pokretu i NOB), - vodotoranj, - spomenik „Vješala“ autora L. Pleštine simbolizira ulaz logoraša u logor, - spomen zid logora i staza žrtava fašizma s arh. elementima koji sadrže spomen-ploče s imenima logoraša - ulazni plato u logor, parterna arhitektura (mini amfiteatar za predavanja djeci...) - lokomotiva s dva vagona (izvorna koja je logoraše dovozila u logor) - ostaci ind. arhitekture – zid hale - stambeni objekti za više i niže službenike (3 objekta) - (ostali su neizvedeni - dio projekta za sport i rekreaciju, memocentar) <p>1991. spomen područje je zatvoreno. Parna lokomotiva s dva vagona koja je prevozila logoraše 1992. prebačena je na Zagrebački glavni kolodvor gdje se i danas nalazi. 1998. godine inicijativi g. Ante Sorića o uključivanju Spomen područja „Danica“ u</p>

	<p>međunarodnu „Zakladu Zlatke Price“ pridružuju se Muzej grada Koprivnice i Grad Koprivnica na čelu s gradonačelnikom Zvonimirom Mršićem koji snažno podupire tu ideju i angažirano ju promiče. 2007. počinje sanacija divljeg raslinja. 2009. uređuje se osvjetljenje. U pripremi je monografija čije se objavljivanje očekuje 2011. godine.</p> <p>Govori: Dražen Ernečić, Muzej grada Koprivnice</p>
13.00	<i>Ručak</i>
15.30	<p>3. Lepoglava – spomen-groblje, spomen-ploča kod zatvora</p> <p>Lepoglavski samostanski kompleks pretvoren je u zatvor 1855. godine. Lepoglava je status zatvora zadržala i u Kraljevini SHS te Kraljevini Jugoslaviji. Tijekom dvadesetih i početkom tridesetih u zatvor u Lepoglavi zatvarani su i prvi komunisti među kojima je bio i sam Josip Broz Tito. Jedinice NOV-e oslobodile su Lepoglavu 14.07.1943. (prvi put) i tom prilikom iz zatvora oslobodili više od stotinu političkih zatvorenika osuđenih na smrtne kazne ili doživotnu robiju. Ponovnim zauzimanjem Lepoglave, ustaške vlasti su zatvor pretvorile u koncentracioni logor. Nakon Drugog svjetskog rata logor u Lepoglavi pretvoren je u Kazneno-popravni zavod. Tu je tamnovao i kardinal Alojzije Stepinac. Sedamdesetih godina u zatvoru su bili zatočeni „hrvatski prolječari“ Vlado Gotovac, Dražen Budiša i Ivan Zvonimir Čičak.</p> <p>Antifašisti su žrtvama ustaških zločina izgradili spomen-kosturnicu, a na bunar (u kojem su pronađene žrtve nakon Drugog svjetskog rata) postavili spomen-ploču. U Lepoglavi su nakon 1990. godine oskrvnute grobnice i spomen-ploča na bunaru, uništene su biste i promijenjeni nazivi trgova i ulica.</p> <p>Govore: Filip Škiljan, Srpsko narodno vijeće i Gojko Matić, Savez antifašističkih boraca i antifašista Hrvatske</p>
17.45	<p>4. Kumrovec – Rodna kuća Josipa Broza Tita</p> <p>Ideja da se stara jezgra naselja Kumrovec obuhvati mjerama spomeničke zaštite bila je prisutna još 1947. godine. Stručnjaci Muzeja za umjetnost i obrt iz Zagreba kuću su doveli u prvobitno stanje, uređena je okućnica, a 1948. godine u dvorištu je postavljen spomenik "Josip Broz Tito", rad akad. kipara Antuna Augustinčića. Godine 1953. osnovan je Memorijalni muzej maršala Tita koji je djelovao pod upravom Etnografskog muzeja iz Zagreba. Od 1969. g. "Staro selo" je, kao zaštićena ruralna cjelina, uvršteno u Registar spomenika kulture I. kategorije.</p> <p>Titov spomenik, djelo hrvatskog kipara Augusta Augustinčića, srušen je u noći 27. prosinca 2004. godine, a na svoje postolje ispred Titove rodne kuće u Kumrovcu je vraćen tri i pol mjeseca nakon što je srušen. Restauracija tada uništenih glave i poprsja obavljena je u ljevaonici Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu.</p> <p>Govori: Tvrtko Jakovina, Odsjek za povijest, Filozofski fakultet, Zagreb</p>
20.30	<i>Povratak na Autobusni kolodvor</i>